

30 lat świadectwa *modlitwy i pracy* Sióstr Benedyktynek Misjonarek w służbie Kościołowi diecezji ełckiej

W ponad dwutysiącletnią historię Kościoła istotnie wpisuje się jego pierwotne doświadczenie szukania Boga¹, związane z ruchem monastycznym² na Wschodzie oraz jego realizacja na Zachodzie³. Szczegółnej dynamiki i znaczenia ta forma życia nabiera wraz z upadkiem Imperium Romanum i charyzmatycznym mnichem – Benedyktem z Nursji⁴ – dziś nazywanym Patronem Europy⁵ i Zakonodawcą⁶ mnichów i mni-

---

¹ Por. E. De Waal, *Szukanie Boga. Droga św. Benedykta*, tłum. J. Konowalik, T. Lubowiecka, M. Skwarnicki, Kraków 1999, s. 29; K. Meissner, *Motyw wiary, a motyw wstąpienia do zakonu*, w: *Słuchaj, módl się pracuj*, pr. zb., Poznań 1988, s. 101.

² *Słownik grecko-polski*, red. Z. Ambrosiewiczówna, t. 3, Warszawa 1962, s. 164.

³ Warto przy tej okazji zauważyć, że słowo „mnich” pochodzi od greckiego terminu *monos* (μόνος – sam jeden, być samotnym, żyć samotnie), co w praktyce oznacza człowieka żyjącego wyłącznie dla Boga i z Bogiem, który osiągnął, bądź dąży do osiągnięcia pełni jedności z samym z sobą i Stwórcą. Nie bez znaczenia jest również określenie mnicha, sformułowane przez Guillaumont’a, jako *monotropos* (μονότροπος), czyli człowieka ukierunkowanego ku jednemu celowi. Wcześniej jeszcze – zanim słowo to nabrało właściwego sobie znaczenia – oznaczało „czysty”, „niepodzielony”, czyli oddany w całości dla Pana. Por. Mnich Benedyktyński, *Misterium życia monastycznego*, tłum. E. Czerny, Kraków 1996, s. 21-22.

⁴ Por. O. Casel, *Święty Benedykt z Nursji Mąż Ducha*, Kraków 1998, s. 26n; Pius XII, *Flugens radiatur. W tysiąc czterechsetną rocznicę świątobliwej śmierci świętego Benedykta*, w: *Jan Paweł II o św. Benedyktynie. Pisma i przemówienia*, (dodatek), Kraków 1981, s. 90; Jan Paweł II, *O sens ludzkiego przeznaczenia. Homilia wygłoszona w Nursji 23 marca 1980 r.*, w: *Jan Paweł II o św. Benedyktynie*, dz. cyt., s. 30.

⁵ Ten zaszczytny tytuł nadał Benedyktowi w 1964 r. Paweł VI.

⁶ Por. G. Holzherr, *Reguła benedyktyńska w życiu chrześcijańskim*, tłum. W. Szlenzak, Tyniec 1988, s. 19-23; M. Carpinello, A.M. Canopi e alla sua comunità, *Riflessioni su alcune divergenze tra la Regola per vergini di Cesario di Arles e la Regola benedettina*, „Bene-

szek Zachodu⁷ i jego *Regułą*⁸. Od jego przyścia na świat i jasnej wizji życia zmieniło się wszystko, co było dotąd znane i pewne, a zrodziło się nowe⁹, ewangeliczne¹⁰ i nieprzemijające¹¹.

Wytyczona przez św. Benedykta droga, jest propozycją dla człowieka, który świadomie i dobrowolnie podejmuje się trudu szukania Boga, przyjmując wszystko, co wynika z życia Jemu w pełni poświęconego. Droga ta ma charakter otwarty, dzięki czemu na przestrzeni wieków została dostosowana do potrzeb czasu i Kościoła, zawsze jednak z zachowaniem wierności prawdzie chrześcijaństwa, czyli drogi samego Chrystusa¹². Nowe życie w Jezusie zakłada pełnię człowieczeństwa w wymiarze indywidualnym, co w sposób naturalny warunkuje również rozwój każdej tworzonej wspólnoty. Myśl ta świadczy o nieprzemijalności dzieł i orędzia Patrona Europy oraz ukazuje możliwości wskazanymi zasadami w rozpoczętym już *novo millennio*.

---

dictina" 43(1996), s. 255; L.M. Krukowska, *Testament Świętego Benedykta (RB 72) u podstaw rozwoju wspólnoty w duchu Jego Reguły*, Warszawa 2000 [mps], s. 28n.

⁷ Por. M. Kaniór, *Historia monastycyzmu chrześcijańskiego. Starożytność (wiek III-XIII)*, t. 1, Kraków 1993, s. 9; G. Penco, *Spiritualità monastica. Aspetti e momenti*, Praglia 1988, s. 16; D.G. Morin, *Ideaal monastyczny a życie pierwszych chrześcijan*, tłum. J. Korzonkiewicz, Kraków 1929, s. 13-14; A. de Vogüé, *Les Règles monastiques anciennes (400-700)*, Brepols 1985, s. 9n.

⁸ B. Sauter, *Kolloquien über die heilige Regel*, Freiburg im Breisgau 1907, s. 1n.

⁹ Por. N. Vest, *Preferring Christ. A devotional commentary and workbook on the Rule of St. Benedict*, St. Andrew's Abbey Valyermo 1993, s. 170.

¹⁰ Por. P. Miquel, *La voie monastique*, Bellefontaine 1986, s. 381; *The Rule of Saint Benedict. A commentary by the right Rev. P. Delatte*, Calrobe [b.r.w.], s. 487.

¹¹ Na temat humanizmu, dojrzałej koncepcji osobowości i roli mnicha w świecie przedstawionej w *Regule* możemy przeczytać w: *Consider you call. A Theology of Monastic Life Today*, pr. zb., London 1978, s. 126; por. M.H. Dębowska, *Koncepcja dojrzałej osobowości według Reguły Świętego Benedykta a idealny obraz siebie Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Lublin 1987 [mps Biblioteka Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek Otwock, dalej: BZSBMO]; tenże, *Subiektywne poczucie zmiany osobowości w okresie intensywnej formacji zakonnej w zgromadzeniach benedyktyńskich*, Lublin 1991 [mps BZSBMO], s. 78; C.K. Konachowicz, *Humanizm Reguły Świętego Benedykta*, Warszawa 1991 [mps BZSBMO]; D.B. Topa, *Monastyczne pojęcie świata według Reguły św. Benedykta w konfrontacji z dokumentami Soboru Watykańskiego II*, Warszawa 1992 [mps BZSBMO].

¹² Por. M.H. Dębowska, *Subiektywne*, dz. cyt., s. 23-24.

W nurt tej wielowiekowej tradycji benedyktyńskiej¹³, którą wielu – i słusznie – sprowadza do słów *ora et labora* (módl się i pracuj) oraz *ordo et pax* (ład i pokój) wpisuje się ponad 100-letnia historia Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek¹⁴ z jej 30-letnim okresem poświęconym posłudze Kościoła ełckiego. Historię zapoczątkowaną przez św. Benedykta niejako kontynuuje Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek¹⁵, w którego dzieje wpisuje się trwale znak krzyża. Dlaczego?

Niemal piętnaście wieków później (po św. Benedykcie), w podobnej sytuacji politycznej, pełnej napięć, niepokojów oraz wojny przyszło żyć Założycielce Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek – Matce Jadwidze Józefie Kuleszy¹⁶, urodzonej w 1859 r. w Karabelówce na Po-

---

¹³ Zagadnienie to jest niezwykle ciekawe i wymagałoby odrębnego omówienia, jednak z uwagi na specyfikę publikacji jedynie zostaje to zaszyfalizowane.

¹⁴ Por. B.E. Szymańska, *Koncepcja wspólnoty w Regule dla dziewic św. Cezarego z Arles i Regule św. Benedykta z Nursji, realizowana w Konstytucjach Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Lublin 2002, s. 120n [mps BZSBMO]; *Benedyktyńskie Sympozjum Jubileuszowe z okazji stulecia powstania i działalności Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek, w Domu Generalnym Zgromadzenia w Otwocku, 23 września 2017 r.: studia i materiały*, opr. A.J. Kalinowska, Otwock 2017, s. 10n; *Idźcie i głoscie - prosto na krzywych liniach: Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek 1917-2017*, red. B.E. Szymańska, D.E. Piaścik, N.D. Nizio, Otwock 2017, s. 3n.

¹⁵ Jest to rozwinięcie tekstu – wspólnej redakcji s. T.M. Wolskiej OSB i s. B.E. Szymańskiej OSB – zamieszczonego na stronie <http://benedyktyнки.pl/zalozycielka> opracowanego w oparciu o dokumenty wewnętrzne Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek w Otwocku (dostęp: 24.02.2022).

¹⁶ Odrębnego opracowania biograficznego, dotyczącego Józefy Kuleszy oraz zainicjowanego przez nią dzieła dokonała: A.J. Kalinowska, *Prosto na krzywych liniach. Życie i działalność Matki Józefy Jadwigi Kuleszy OSB (1859-1931) Założycielki Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Olsztyn 1996, s. 11n; por. T.M. Wolska, *Matka Jadwiga Józefa Kulesza OSB 1859-1931*, Kraków 2018, s. 7; *W Bożej obecności. Jadwiga Józefa Kulesza OSB 1859-1931*, oprac. T.M. Wolska, Kraków 2018, s. 3n; *Idźcie i głoscie*, dz. cyt., s. 11n; *Siła wielkich Polaków: 100 lat posługi Benedyktynek Misjonarek w budowaniu pozytywnego wizerunku Polski na Ukrainie 1917-2017*, red. B.E. Szymańska, D.E. Piaścik, Otwock 2017, s. 12n; T.M. Wolska, *Matka Jadwiga Józefa Kulesza 1859-1931, Założycielka Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Otwock 2017, s. 5; *Serca w Sercu: Koncert jubileuszowy z okazji 100-lecia Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, oprac. T.M. Wolska, Kraków 2017, s. 3n.

dolu, w rodzinie ziemiańskiej¹⁷. Z uwagi na trudną sytuację polityczną związaną z działaniami władz carskich swe pragnienie służenia Bogu realizowała początkowo w benedyktyńskim klasztorze w Wilnie, następnie w Galicji, aż dotarła do Rzymu, gdzie znalazła się u boku założycielki czynnej gałęzi benedyktynek, błogosławionej matki Kolumby Gabriel¹⁸. Około 1912 r. siostra Jadwiga otrzymała misję *wyprawy* w rodzinne strony (obecna Ukraina) i utworzenia filii nowego Zgromadzenia na terenie Podola, gdzie też zobowiązaną Ją do kwest wspierających jego potrzeby. Właśnie tam spotkała Jadwigę Aleksandrowicz¹⁹, która powierzyła Jej troskę o założony przez siebie sierociniec²⁰. Podjętą służbę Siostry Jadwigi, potwierdzoną gorliwością i autentyzmem zakonnego ducha, zaczęły wspierać wolontariuszki, które – jak się wkrótce okazało – stały się pierwszymi kandydatkami do życia zakonnego. Siostra Jadwiga przez cały ten czas wdrażała je do pracy z dziećmi, dbając jednocześnie o ich rozwój wewnętrzny²¹.

Kłęska Rosji w pierwszej wojnie światowej zmieniła również sytuację zakonów. Od tego momentu Siostra Jadwiga mogła przywdziać habit i starać się o zezwolenie na otwarcie nowicjatu. Stało się tak za zgodą biskupa Ignacego Dubowskiego, dzięki czemu już 24 czerwca 1917 r. w Białej Cerkwi koło Kijowa odbyły się pierwsze obłóczyny²². Datę tę oficjalnie przyjmuje się jako dzień powstania Zgromadzenia.

---

¹⁷ Por. T.M. Wolska, *Matka Jadwiga Józefa Kulesza OSB 1859-1931*, dz. cyt., s. 5; K.J. Sałacińska, *Historia Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Otwock 2000 [mps BZSBMO], s. 1n.

¹⁸ Postać błogosławionej Założycielki Sióstr Benedyktynek Miłosierdzia – Kolumby Gabriel przybliży w swym opracowaniu M. Borkowska, *Czarna owca. Szkic biografii bł. Matki Kolumby Gabriel*, Kraków 1995.

¹⁹ Por. A. Jagłowski, *Historia Zgromadzenia Sióstr Misjonarek św. Benedykta*, Olsztyn 1955, t. 1, s. 28-30; M.R. Wiśniecka, *Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Świętego Benedykta i jego działalność w latach 1917-1945*, Lublin 1968 [mps BZSBMO], s. 21-33.

²⁰ Por. A.K. Kalinowska, *Jadwiga Józefa Kulesza (1859-1931) OSB i jej zgromadzenie: działalność opiekuńczo-ekumeniczna*, „Studia Warmińskie” 29(1992), s. 143-152.

²¹ Por. A.J. Kalinowska OSB, *Prosto*, dz. cyt., s. 29.

²² Por. Dokładny opis tego wydarzenia zawarty jest w pierwszej historii Zgromadzenia redagowanej przez jej współtwórcę: A. Jagłowski, *Historia*, dz. cyt., s. 21.

Przełożoną nowej wspólnoty została Jadwiga Kulesza, natomiast ksiądz Antoni Jagłowski – kapelanem²³.

„W założonym przez siebie Zgromadzeniu – odnotowuje s. A.J. Kalinowska – m. Józefa Jadwiga była prawną przełożoną i mistrzynią nowicjatu. Formowała młode siostry przykładem własnego życia i słowami (...) miała swój program edukacji zakonnej, uformowany z pewnością na podstawie praktyk religijnych w klauzurowych konwentach”²⁴. Wiemy również, że w praktyce codziennego wypełniania zakonnych obowiązków, tak wobec siebie, jaki i powierzonych sobie sióstr, „kładła duży nacisk na miłość, pokorę, ducha modlitwy, umartwienia i ofiary, a zwłaszcza na posłuszeństwo w życiu zakonnym”²⁵, charakterystyczne cechy duchowości monastycznej. Pod jej kierunkiem Zgromadzenie mogło spokojnie istnieć w Białej Cerkwi tylko 3 lata, jednakże z powodu sytuacji politycznej i rewolucji²⁶ Matka Jadwiga z częścią sióstr w 1920 r. opuściła Białą Cerkiew i szukała schronienia w Polsce²⁷.

Po ustaniu działań wojennych zamieszkała w Kowlu, pełniąc obowiązki przełożonej do lipca 1921 r., jednakże sposób kierowania wspólnotą – zbliżony do zasad obowiązujących w klasztorach klauzurowych, do których Założycielka chciała upodobnić swoje dzieło – stał się jedną z zasadniczych przyczyn przekazania władzy w inne ręce. Ostatecznym, a zarazem niefortunnym rozwiązaniem opisanego napięcia, była kapituła generalna Zgromadzenia, podczas której dokonano wyboru na urząd przełożonej generalnej w osobie s. Gerardy Sokołowskiej²⁸. „W ten

²³ Szczegółowej prezentacji osoby ks. A. Jagłowskiego, jego roli oraz wkładu w historię Zgromadzenia dokonała w obszernym opracowaniu A.B. Janiak, *Życie i działalność ks. Antoniego Jagłowskiego*, Lublin 1994 [mps BZSBMO]; por. A.J. Kalinowska, *Ksiądz Antoni Jagłowski: życie i działalność (1891-1974)*, Olsztyn 2016, s. 32n.

²⁴ A.J. Kalinowska OSB, *Prosto*, dz. cyt., s. 30.

²⁵ Tamże, s. 31.

²⁶ Por. A.J. Kalinowska, *Siostry Benedyktynki Misjonarki wobec przemocy systemów totalitarnych: szkice do historiografii dramatycznych dziejów Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek (1917-1989)*, „Forum Teologiczne” 13(2012), s. 171-185.

²⁷ Por. A.J. Kalinowska, *Placówki Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Czynnych utworzone za życia matki Jadwigi Kuleszy (1859-1931)*, „Studia Elbląskie” 21(2020), s. 91-103.

²⁸ Tamże, s. 39.

sposób – stwierdza s. A.J. Kalinowska OSB – rozegrała się «walka» o kształt nowo powstałej wspólnoty benedyktyńskiej. Zderzyły się ze sobą dwie wizje tego samego dzieła. Zwyciężyła idea czynnego życia apostołowskiego, bowiem warunki polityczne i sytuacja społeczna sugerowała takie rozwiązanie sprawy”²⁹.

W klimacie przedstawionych wydarzeń 1921 r., zostały zredagowane przez ks. Antoniego Jagłowskiego³⁰ – przyjaciela i duchowego opiekuna Zgromadzenia – pierwsze i własnoręcznie napisane *Konstytucje*³¹. Warto zauważyć, że w ich tekście, określono ustrój Zgromadzenia, liturgiczną strukturę wspólnoty (dwa chóry obowiązujące w czasie modlitwy wspólnej)³² oraz inne regulacje prawne, właściwe zasadom funkcjonowania klasztorów benedyktyńskich. Dopuszczono w nich również możliwość tworzenia filii z nowicjatem, trwającym dwa lata lub domów filialnych bez niego. Ponadto zostały w nich zawarte wyznaczone przez Matkę Jadwigę cele Zgromadzenia, z których najważniejszym było uświęcenie sióstr przez zachowywanie prostych ślubów monastycznych³³ oraz szczególnie kult Najświętszego Serca Pana Jezusa: „Przez ślub stałości zobowiązuje się każda Profeska do życia wspólnego, stałego przebywania w domu zakonnym i do uważania Zgromadzenia za swoją rodzinę, Przełożoną za matkę, a innych, z którymi mieszka, za siostry swoje”³⁴. Cele drugorzędne natomiast, określała ogólnie rozumiana misja, polegająca na kształceniu i wychowaniu w wierze katolickiej dzieci opuszczonych i zaniedbanych, nauczaniu katechizmu, przy-

---

²⁹ A.J. Kalinowska, *Prosto*, dz. cyt., s. 34.

³⁰ Por. tenże, *Niedrukowana korespondencja ks. Antoniego Jagłowskiego z Siostrami Benedyktynkami Misjonarkami w latach 1945-1974: na podstawie zbiorów archiwalnych ABMO*, „*Studia Elbląskie*” 15(2014), s. 33-42.

³¹ Por. tenże, *Prosto*, dz. cyt., s. 37. Archiwum Zgromadzenia w Otwocku posiada egzemplarz najstarszych *Konstytucji* pióra ks. A. Jagłowskiego.

³² Por. *Konstytucje Zgromadzenia Sióstr Misjonek Reguły św. Ojca Benedykta*, Łuck 1921 [mps BZSBMO], nr 93.

³³ Tamże, nr 49.

³⁴ Tamże, nr 60.

gotowywaniu do sakramentów oraz oddziaływaniu religijno-moralnym na młodzież żeńską dostępnymi środkami³⁵.

Taki obrót sprawy stał się okazją do wystosowania przez biskupa Ignacego Dubowskiego pisma z prośbą, by Stolica Apostolska zatwierdziła działające na terenie jego diecezji nowe Zgromadzenie i zezwoliła na składanie ślubów³⁶. Pozytywna odpowiedź spowodowała, że zgodnie z wymogami prawa kanonicznego, Zgromadzenie mogło funkcjonować na prawie diecezjalnym. Na polecenie Kongregacji Zakonów – 31 grudnia 1928 r. – biskup Adolf Szelązek wydał Zgromadzeniu akt erekcji, mocą którego siostry mogły składać śluby czasowe oraz utrzymać ustanowiony w Łucku Dom Generalny i Nowicjat. Sytuacja ta stworzyła konieczność znowelizowania istniejących *Konstytucji*. Zadania tego podjął się ponownie w 1929 r. ks. A Jagłowski. Tym razem nastąpiła zmiana zapisu, realizowana w praktyce już od 1924 r., polegająca na utworzeniu wyłącznie jednego chóru³⁷, co stworzyło przestrzeń przeniesienia doświadczenia benedyktyńskiej koncepcji równości wszystkich członkiń wspólnoty.

Były to dla Założycielki ostatnie powody radości, dokonujące się na Jej oczach, ponieważ stopniowo podupadała na zdrowiu i była świadoma zbliżającej się śmierci. Przygotowana na to najważniejsze spotkanie, po przyjęciu Eucharystii w Wielki Czwartek 1931 r. doznała lewostronnego paraliżu, a po kilku godzinach stopniowo traciła przytomność pogrążona w wielkim cierpieniu³⁸. Zakończyła je w Niedzielę Zmartwychwstania 5 kwietnia 1931 r. w Łucku, gdzie też – na miejscowym cmentarzu – została pochowana w Wielkanocny Wtorek³⁹.

³⁵ Por. tamże, nr 1n.

³⁶ Por. K.J. Sałacińska, *Historia*, dz. cyt., s. 3.

³⁷ W praktyce został on już zniesiony w 1924 r. Podaję za: K.J. Sałacińska, *Historia*, dz. cyt., s. 3.

³⁸ Por. A.J. Kalinowska, *Prosto*, dz. cyt., s. 44.

³⁹ Por. tamże. Obecnie trudno jest wskazać dokładne miejsce wiecznego spoczynku Założycielki, ponieważ wspomniany cmentarz w 1977 r. został zamieniony na park. Wszelkie starania Zgromadzenia o odnalezienie grobu Matki Jadwigi, okazały się jak dotąd bezskuteczne. Wymownym znakiem wdzięczności i pamięci wobec Jadwigi Ku-

Po okresie dwudziestoletniej próby⁴⁰ – obejmującej okres od powstania Zgromadzenia i wymaganej przez prawo kanoniczne – ten sam biskup wydał 4 lutego 1938 r. dekret pozwalający na składanie ślubów wieczystych⁴¹. Zgodnie z wymogami Prawa Kanonicznego obowiązywały odtąd trzy śluby: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa.

W związku z tym, bardziej precyzyjnej i adekwatnej do kanonicznych norm trzeciej już redakcji *Konstytucji*, które zostały wydane drukiem w 1939 r., dokonał prawnik o. Jan Roth SJ. W tym samym roku dokonano zmiany istniejącej dotąd nazwy Zgromadzenia: z pierwotnej – *Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Czynnych*, następnie *Zgromadzenie Sióstr Misjonarek św. Ojca Benedykta* – na obecnie obowiązującą *Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek*⁴².

Od początku istnienia tej nowej wspólnoty zakonnej jej członkinie – oprócz działalności opiekuńczo-wychowawczej – podejmowały również katechizację i różne formy oddziaływania apostołskiego, zwłaszcza wobec młodzieży żeńskiej⁴³. Stopniowo na terenie Łucka i Kowla powstały dwa duże sierocińce, w których wprowadzono nowoczesny⁴⁴, rodzinkowy system wychowawczy⁴⁵, natomiast nowy układ granic po II wojnie światowej⁴⁶, zmusił siostry do przeniesienia się wraz z dziećmi na teren obecnej Polski, gdzie należało wszystko budować od początku.

---

leszy i Jej dzieła była zorganizowana w 2000 r. jubileuszowa pielgrzymka Zgromadzenia do swych korzeni, podczas której wszystkie uczestniczki złożyły róże w wielu miejscach cmentarza – parku, jako symbol żywej obecności Matki.

⁴⁰ Por. A.J. Kalinowska, *Prosto*, dz. cyt., s. 30.

⁴¹ Por. K.J. Sałacińska, *Historia*, dz. cyt., s. 3.

⁴² Tamże.

⁴³ Por. D.E. Piaścik, *Odrodzenie Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek na Ukrainie*, Otwock 2017, s. 21n.

⁴⁴ Por. A.J. Kalinowska, *Troska Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek o wyższe wykształcenie swoich członkiń: aspekt historyczno-geograficzny*, „*Studia Redemptorystowskie*” 1(2011), s. 243-270.

⁴⁵ Por. A.B. Kowalczyk, *Działalność opiekuńczo – wychowawcza Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek w domach dziecka, w latach 1917-1961*, Lublin 1994 [mps BZSBMO].

⁴⁶ *Drogi Opatrzności Bożej w czasie II wojny światowej dla Sióstr Benedyktynek Misjonarek: wspomnienia s. Klara Klementyna Staszczak*, wprowadzenie, oprac. i komentarze A.J. Kalinowska, Olsztyn 1998, s. 6n.

Okres powojenny oraz zbliżająca się odnowa Kościoła, zwieńczona zwołaniem Soboru Watykańskiego II i jego postanowieniami dotyczącymi modyfikacji dotychczas obowiązujących praw własnych poszczególnych zgromadzeń zakonnych spowodowały, że już w 1962 r. Kapituła wysunęła projekt szerszego uwzględnienia *Reguły* św. Benedykta w *Konstytucjach* i dała podstawy do kolejnego ich opracowania⁴⁷. W tym samym roku, 23 lutego 1962 r. Opat Prymas OSB Benno Gut podpisał dokument *agregacji* Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek do Zakonu św. Benedykta⁴⁸. Siedemnaście lat później, w znamiennej dla Kościoła Uroczystość Wszystkich Świętych – 1 listopada 1979 r. – Zgromadzenie otrzymało zatwierdzenie papieskie, wskutek czego jest bezpośrednio zależne od Stolicy Apostolskiej, poszerzając jednocześnie kompetencje przełożonej generalnej⁴⁹. Jej siedzibą jest Dom Generalny, mieszczący się od 1986 r. w Otwocku. W obecnej formie *Konstytucje* zostały zatwierdzone w Uroczystość Zesłania Ducha Świętego 25 maja 1988 r. w Rzymie, przez kard. Jeane’a Jérôme’a Hamer’a OP – Prefekta Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich.

Benedyktynki Misjonarki przybyły do Ełku w 1946 r., w związku ze wspomnianymi wcześniej działaniami wojennymi. To tu – w budynku przy ul. Kilińskiego 2, gdzie wcześniej posługiwały Siostry Elżbietanki

---

⁴⁷ Zgodnie z wezwaniem Kościoła redakcją nowych ustaw zajęły się Kapituły z 1968 i 1974 r. Dyskutowano wówczas nad projektem *Konstytucji i Dyrektorium*, które zostały zatwierdzone na okres próbny. Wzbogacono je o treści teologiczne, ascetyczne i liturgiczne. W sposób bezpośredni w ich redakcji uczestniczyła M.C. Serwońska oraz s. K. Wiśniewska, natomiast szczegółowe teksty dotyczące liturgii opracowała s. A. Białczak. Korekty przygotowanych projektów ustaw dokonali prawnicy. Podaję za: K.J. Sałacińska OSB, *Historia*, dz. cyt., s. 8.

⁴⁸ Konsekwencje agregacji polegają na tym, iż Zgromadzenie weszło w skład Rodziny Benedyktyńskiej, co wiąże się z korzystaniem z wszelkich dóbr duchowych i zasług tego Zakonu oraz stosowania benedyktyńskiego kalendarza liturgicznego. W wymiarze indywidualnym, każda z sióstr ma obowiązek żyć według praw zawartych w *Regule* św. Benedykta oraz przywileju używania tytułu *Ordo Sancti Benedicti* (OSB). Zgromadzenie, jako wspólnota zakonna, podlega władzy opata prymasa oraz ma prawo korzystania z jego pomocy. Por. *Konstytucje i Dyrektorium Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Otwock 1989, D 3.

⁴⁹ Por. tamże, D 2.

– rozpoczęły swą działalność, która trwa nieprzerwanie. Początkowo opiekowały się sierotami⁵⁰, prowadziły przedszkole, a wraz z wprowadzonym systemem komunistycznym, otrzymały pod opiekę dzieci z niepełnosprawnością, natomiast sieroty zdrowe skierowano do innych miejsc w Polsce⁵¹. Siostry z jednakową miłością pochylały się nad ich cierpieniem i samotnością, dzieląc się z nimi sercem oraz świadcząc fachową pomoc na możliwie najwyższym poziomie. Dom Pomocy Społecznej dla chłopców z upośledzeniem z biegiem lat został przekształcony w „Tęczowy Dom”, przebudowany i z poszerzonym spectrum działalności. Aktualnie to zespół najnowocześniejszych w Polsce – pod względem wyposażenia, warunków lokalowych i proponowanych programów rehabilitacyjno-wychowawczych – ośrodków dla dzieci i młodzieży z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej oraz sprzężonymi niepełnosprawnościami fizycznymi. W skład kompleksu wchodzi: Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Szkoła Podstawowa Specjalna. Każde dziecko traktowane jest indywidualnie i prowadzone do jak największej życiowej samodzielności. Dorastający mieszkańcy są w miarę możliwości aktywizowani zawodowo. Dla części z nich realizowany jest aktualnie projekt „Tęczowej Farmy św. Józefa” w Jeziorowskich⁵².

Siostry Benedyktynki wraz ze swym przybyciem do stolicy Mazur włączały się też w dzieło katechizacji i szeroko rozumianej działalności apostołskiej. Katechizowały w parafii pw. św. Wojciecha i Najświętszego Serca Pana Jezusa, gdzie duszpasterzują Kanonicy Regularni Laterańscy. W 1990 r. – przy tej zakonnej parafii – utworzono dom Zgromadzenia, w którym siostry podjęły posługę katechetyczną i parafialną⁵³. Siostry włączały się w liczne inicjatywy duszpasterskie na szczeblu pa-

---

⁵⁰ Por. *Idźcie i głoscie...*, dz. cyt., s. 112; A.J. Kalinowska, *Siostry Benedyktynki Misjonarki w diecezji warmińskiej (1945-1992)*, „Studia Warmińskie” 32(1995), s. 329-341.

⁵¹ Por. *Idźcie i głoscie...*, dz. cyt., s. 112.

⁵² Por. tamże, s. 112-113.

⁵³ Por. tamże, s. 111; A.J. Kalinowska, *Siostry Benedyktynki Misjonarki w diecezji warmińskiej*, dz. cyt., s. 330n.

rafialnym, miejskim i diecezjalnym, wchodzi także w skład zespołów doradczych miasta i diecezji⁵⁴.

Rok 1992 przyniósł zmiany administracyjne Kościoła w Polsce. Na mocy papieskiego dokumentu *Bulla Totus Tuus Poloniae Populus*⁵⁵ – pióra Jana Pawła II – powstała m.in. nowa diecezja – diecezja ełcka⁵⁶, ze swą stolicą w Ełku i kościołem parafialnym pw. św. Wojciecha podniesionym do godności katedry⁵⁷. W tę administracyjną zmianę wpisuje się szczególnie obecność Sióstr Benedyktynek Misjonarek, które w trybie natychmiastowym (dochodząc z domu przy ul. Kilińskiego 2) stanęły w gotowości służby i dzielą się swym doświadczeniem modlitwy i pracy dla dobra Kościoła ełckiego od trzydziestu lat⁵⁸. Z tego względu bardzo krótkim czasie zostały oddelegowane do posługi w nowopowstałej Kurii Biskupiej kolejne siostry, co wiązało się z utworzeniem nowej Wspólnoty Domu Biskupiego⁵⁹.

W *Konstytucjach Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek* czytamy: „Modlitwa i praca to jakby dwa ramiona benedyktynki misjonarki

⁵⁴ Por. *Idźcie i głosście...*, dz. cyt., s. 112.

⁵⁵ Jan Paweł II, *Bulla Totus Tuus Poloniae Populus*, <https://episkopat.pl/bulla-totus-tuus-poloniae-populas/> (dostęp: 20.02.2022).

⁵⁶ Por. W. Guzewicz, *Diecezja ełcka w zarysie (1992-2012)*, Ełk 2012, s. 3n; tenże, *Z dziejów Diecezji Ełckiej 1992-2007*, „Studia Ełckie” 10(2008), s. 163-191; E. Semenowicz, *Historia Diecezji Ełckiej*, w: *Jan Paweł II. Święty który chodził po naszej ziemi*, red. E. Szymańska, Ełk 2014, s. 15; K. Łatak, *Zakonnicy i życie zakonne na ziemiach dzisiejszej Diecezji Ełckiej*, w: *Przeszłość natchnieniem dla teraźniejszości*, Ełk 1996, s. 325-329; *O życiu zakonnym*. Informator, red. R. Forycki, Ełk 1998, s. 2n; S. Strękowski, *Zgromadzenia zakonne w Diecezji Ełckiej w latach 1992-2012*, w: „Przeszłość jest to dziś, tylko cokolwiek dalej”. 20 rocznica powstania Diecezji Ełckiej, Ełk 2012, s. 220; A. Kalinowska, *Wspólnotowe i indywidualne formy życia konsekrowanego w jubileuszowym roku 25-lecia Diecezji Ełckiej (rys historyczny)*, „Studia Ełckie 19(2017), nr specjalny, s. 511-519; *Schematyzm Diecezji Ełckiej*, Ełk 1992, s. 5n.

⁵⁷ Por. E. Semenowicz, *Historia Diecezji...*, dz. cyt., s. 16.

⁵⁸ W uroczystość Zwiastowania NMP 25 marca 1992 r., w dniu ustanowienia Diecezji Ełckiej, Siostry zaangażowały się w przygotowanie Liturgii oraz przyjęcie nowoprzybyłych biskupów: bpa W. Ziemby i bpa E. Samsela. Relacja ustna s. T.R. Janiak OSB z 10.02.2022 r.

⁵⁹ Były to: śp. s. A. Białczak OSB, s. J. Ejdys OSB oraz s. L. Zalewska OSB; por. *Kronika domu zakonnego Sióstr Benedyktynek Misjonarek w Ełku – Dom Biskupi*, Ełk 1992-, s. 3-4.

wznoszące się do nieba w hymnie uwielbienia”⁶⁰. Niewątpliwie, słowa te znajdują swe odzwierciedlenie w podejmowanych praktykach monastycznej liturgii godzin, w modlitwie liturgicznej, indywidualnej, w codziennym *lectio divina*, adoracji oraz wielu innych formach modlitwy Kościoła, w których wspólnoty benedyktyńskie w Ełku uczestniczą lub je przygotowują. Trudno byłoby udokumentować ilości osób, które zostały odnalezione i przygotowane do sakramentów przez Wspólnotę Domu Biskupiego, która nie podejmuje przecież działalności katechetycznej. Świadczona przez Siostry pomoc charytatywna, psychologiczna i prawna oraz dzieła miłosierdzia⁶¹ poszerzają spectrum oddziaływań tej Wspólnoty, której na co dzień aktywność zawodowa odnosi się do innych obszarów.

Odkąd utworzono struktury kurialne, Siostry posługują w różnych jej dykasteriach. Siostry podjęły posługę w sekretariacie kurii⁶², Wydziale Zakonnym⁶³, Duszpasterstwa Ogólnego⁶⁴, Wydziale Misyjnym⁶⁵ oraz

---

⁶⁰ *Konstytucje Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Otwock 1986, nr 132.

⁶¹ W tę pomoc szczególnie angażowały się: s. Estera Strus OSB, s. Marcina Strzelec OSB i s. Blanka Szymańska OSB.

⁶² W sierpniu 19992 r. przybyła do pracy w kancelarii biskupiej śp. s. Agnia Białczak OSB, która wraz z ówczesnym kanclerzem – ks. prof. K. Łatakiem CRL – organizowała pracę tego urzędu. W związku z jej chorobą i przedwczesną śmiercią, na tym stanowisku zastąpiła ją s. Anna Wójkiewicz OSB. Następnie posługę tę pełniły: s. Patrycja Kozłowska, s. Krystyna Grajek OSB, s. Teresa Wolska OSB, s. Nazaria Nizio OSB, s. Estera Strus OSB oraz s. Donata Topa OSB. Por. *Kronika Domu Biskupiego*, dz. cyt., s. 2n.

⁶³ Benedyktynkami, pełniącymi funkcję referentek Wydziału Zakonnego były: s. Agnia Białczak OSB (1992-1993), s. Janina Raczekiewicz OSB (1996-2001), s. Emiliana Dzido OSB (2004-2009), s. Teresa Wolska OSB (2009-2010), s. Nazaria Nizio OSB (2010-2015), s. Estera Strus OSB (2015-2016) oraz do chwili obecnej jest nią s. Goretti Mirecka OSB (2016-). Por. A. Kalinowska, *Wspólnotowe i indywidualne formy życia konsekrowanego*, dz. cyt., s. 518.

⁶⁴ Referentem tego Wydziału w 2006 r. do była s. Blanka Szymańska OSB, jednakże wraz z rozwojem nowej instytucji i wynikającymi z tego zobowiązaniami nie mogła realizować tej posługi.

⁶⁵ Pierwszą Referentką Wydziału Misyjnego, koordynatorem Ełckiego Wolontariatu Misyjnego oraz członkinią Krajowej Rady Misyjnej jest od 2019 r. s. Donata Topa OSB.

w Centrum Oświatowo Dydaktycznym Diecezji Ełckiej⁶⁶. Ponadto prowadzą Dom Biskupi odpowiadając za kuchnię⁶⁷ oraz porządek⁶⁸.

Dzięki tej dyspozycyjności Siostry były zaangażowane w kluczowe dla diecezji wydarzenia. Dla przykładu jedynie warto wspomnieć o zaangażowaniu Wspólnoty w przygotowanie poświęcenia budynku i inaugurację roku akademickiego w utworzonym Wyższym Seminarium Duchownym w Ełku⁶⁹, ingresy i konsekracje kolejnych biskupów⁷⁰, uroczystości związane ze sprowadzeniem relikwii św. Wojciecha z Gniezna⁷¹, przygotowanie dekoracji na liturgię koronacyjną i plenarne zebranie Konferencji Episkopatu Polski oraz przyjęcie gości przybyłych na te uroczystości do Studzienicznej⁷², ceremonię pogrzebową śp. bpa E. Samsela⁷³, obchody Millenium śmierci św. Brunona⁷⁴, wizytę śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, Prezydenta Andrzeja Dudy wraz z Małżonką oraz wiele innych⁷⁵.

W sposób szczególny jednak należy zauważyć, że to właśnie Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Misjonarek powierzono przygotowanie obiadu w Domu Biskupim w dla Papieża Jana Pawła II, orszaku papieskiego, zaproszonych gości i służb mundurowych zabezpieczających tę

⁶⁶ Od 14 lutego 2006 r. funkcję dyrektora Centrum Oświatowo Dydaktycznego w Ełku pełni s. dr Blanka Szymańska OSB. Por. *Kronika domu zakonnego*, dz. cyt., s. 120n.

⁶⁷ Prowadzenia kuchni podjęły się kolejno: s. Julia Radawiec OSB (2001-2003) i s. Teodata Janiak OSB (1995-). Por. *Kronika domu zakonnego*, dz. cyt., s. 30n.

⁶⁸ Kolejno posługę tę pełniły: s. Lucjana Zalewska OSB (1992-2002), s. Marcina Strzelec (2001-). W roku przygotowania do wizyty papieskiej Wspólnotę wspierała swą posługą dodatkowo s. Czesława Kotowska OSB, a następnie s. Damaris Moreń OSB. Por. *Kronika domu zakonnego*, dz. cyt., s. 2n.

⁶⁹ Przygotowaniem posiłku dla licznych delegacji i duchowieństwa w seminarium zajęły się Siostry z ul. Kilińskiego: s. Teodata Janiak OSB oraz s. Benita i s. Chrystiana Zwolińskie OSB, które wsparły Wspólnotę Domu Biskupiego. Por. *Kronika domu zakonnego*, dz. cyt., s. 4.

⁷⁰ Por. tamże, s. 79n.

⁷¹ Por. *Kronika domu zakonnego*, dz. cyt., s. 7.

⁷² Por. tamże, s. 43.

⁷³ Por. tamże, s. 109-11.

⁷⁴ Por. tamże, s. 161.

⁷⁵ Por. tamże, s. 165n.

wizytę w Ełku 8 czerwca 1999 r.⁷⁶ Osobą odpowiedzialną za to wydarzenie i jego logistykę w Ełku była s. Teodata Janiak OSB, przełożona domu i s. Jadwiga Wyszyńska OSB z Otwocka, ówczesna ekonomka generalna. Wówczas Zgromadzenie oddelegowało do tej pracy ponad 30 Sióstr, zadbało o zakup stosownych elementów wyposażenia i dekoracji w Domu Biskupim, czuwało nad godnym przyjęciem Dostojnego Gościa oraz przygotowaniem katedry i ołtarza papieskiego⁷⁷. Wspomnienia z tego wydarzenia, związane z jego przygotowaniem i realizacją na wielu polach aktywności (katedra, ołtarz papieski, dom i jego wyposażenie, seminarium zawarte zostały w odrębnej publikacji)⁷⁸.

Warto dostrzec też świadectwo benedyktyńskiej modlitwy i pracy w Wyższym Seminarium Duchownym. To tu Siostry dzielą się swoją wiedzą podczas prowadzonych wykładów z psychologii, formacji, muzyki kościelnej⁷⁹ oraz troszczą się o sprawy administracyjno-gospodarcze⁸⁰.

Przez wiele lat Siostry z zaangażowaniem spieszyły z pomocą potrzebującym, posługując w Caritas Diecezji Ełckiej oraz dzieciom z domu dziecka w Domu św. Faustyny⁸¹.

Wraz z powstaniem Centrum Oświatowo Dydaktycznego Siostry Benedyktynki włączają się w jego działania, przygotowując pracownię haftu komputerowego, szycia, poligrafii oraz szkoląc pracowników. Szczególnie jednak angażują się w inicjatywy dedykowane dzieciom, młodzieży i dorosłym. Stąd ich zaangażowanie w kolejne edycje projektów: ZDANA MATURA, TAJNIAK, NIE DLA KUJONÓW, NIE DLA MIERNIAKÓW, SZKOŁA ŚW. BENEDYKTA, TCHNIENIE HISTORII

---

⁷⁶ Por. tamże, s. 68-69.

⁷⁷ Por. tamże.

⁷⁸ Por. *Jan Paweł II. Święty, który chodził po naszej ziemi*, red. B.E. Szymańska, Ełk 2014, s. 5n.

⁷⁹ Zajęcia dydaktyczne prowadziły i/lub prowadzą s. P.B. Kozłowska OSB, s. dr M.H. Dębowska OSB, s. dr B.E. Szymańska OSB, s. dr G.A. Dworakowska OSB.

⁸⁰ Za seminaryjną kuchnię odpowiadały lub odpowiadają: s. M. Ćmoch OSB, s. T. Janiak OSB, s. Sz.A. Guzik OSB

⁸¹ W tę posługę była zaangażowana s. D. Moreń OSB.

POWIEW TERAŹNIEJSZOŚCI, SZLAKI PAPIESKIE DIECEZJI EŁCKIEJ, SZLAKOWA AKADEMIA FAMILIJNA (SZaFa JP2), SACRO-TRUCK i wiele innych, które szczegółowo zostały opisane w odrębnym artykule zawartym w niniejszej publikacji⁸².

Ponadto Siostry reprezentują diecezję ełcką w wydarzeniach naukowych o charakterze międzynarodowym i ogólnopolskim, dzieląc się swym doświadczeniem i wiedzą podczas prowadzonych wykładów i warsztatów⁸³.

Warto zauważyć, że w roku jubileuszowym 100-lecia istnienia Zgromadzenia zapoczątkowano w Ełku działalność grupy formacyjnej dla kobiet *BENEDICTUS*⁸⁴. Podczas trzydniowych uroczystości jubileuszowych tłumy Ełczan uczestniczyły w dziękczynieniu i uwielbieniu Boga za Jego łaski i obecność Sióstr w stolicy Mazur. Było to prawdziwe święto w Sercu Jezusa (czuwanie *Ogień i woda* nad Jeziorem Ełckim w I piątek miesiąca), w Sercu Maryi (czuwanie w katedrze ełckiej w ramach nocy fatimskiej) oraz w sercu Kościoła (uroczysta Msza Święta w kościele p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa oraz gala w Ełckim Centrum Kultury).

Warto w tym kontekście przywołać wymowna wypowiedź jednego z uczestników wydarzenia: „Benedyktynki Misjonarki od najmłodszych lat towarzyszyły mi i budziły najlepsze uczucia. Uratowały wiele od-

---

⁸² Autorem i koordynatorem projektów oraz współpracy na szczeblu samorządowym, rządowym i międzynarodowym jest s. dr B. Szymańska OSB. Por. E. Szymańska, *Centrum Oświatowo Dydaktyczne w służbie mieszkańcom i gościom Diecezji Ełckiej*.

⁸³ Na licznych kongresach i sympozjach, w Polsce i poza jej granicami, zarówno Diecezję Ełcką jak i Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek, reprezentuje s. B. Szymańska OSB. Niejednokrotnie w wydarzeniach tych – gościnnie w ramach imprez towarzyszących – uczestniczy zakonna *Schola Benedicamus Domino*, pod batutą s. dr G. Dworakowskiej OSB – katedralnej organistki i wykładowcy WSD. Por. E. Szymańska, *Centrum Oświatowo Dydaktyczne*.

⁸⁴ Inicjatorką grupy – prowadzonej we współpracy z Siostrami dwóch ełckich placówek – jest s. D. Topa OSB, notariusz kurii i ówczesna przełożona wspólnoty Domu Biskupiego. Uroczystość inauguracyjna miała miejsce w kościele p.w. Najświętszego Serca Jezusowego w Ełku, w trzecim dniu jubileuszowym, tj. 4 czerwca 2018 r.

rzucanych i wzgardzonych dzieci z niepełnosprawnością. Wielki szacunek i wdzięczność Bogu za te Siostry⁸⁵.

Odpowiadając na prośbę Władz Miasta również w kolejnych latach – w ramach Ełckich Dni Rodziny – Siostry Benedyktynki Misjonarki organizowały czuwania i festyny dedykowane Ełczanom. Na teren diecezji ełckiej przybyła też młodzież z całej Polski, by podczas wakacji (30 czerwca-5 lipca 2018) przeżyć BENEDICTUS MŁODYCH, czyli tydzień monastyczny w pokamedulskim klasztorze w Wigrach⁸⁶. Jednym z głównych celów tych cyklicznych spotkań jest umożliwienie młodym ludziom włączenia elementów duchowości benedyktyńskiej w proces rozwoju ich wiary. Ponadto – w roku szkolnym – organizowane są weekendowe dni skupienia w Ełku i różnych miejscach posługiwania Sióstr w Polsce, w których udział bierze młodzież z diecezji ełckiej.

Temat misji bliski jest każdej Benedyktynce Misjonarce⁸⁷, tym bardziej, że jako Zgromadzenie posługujemy również poza granicami Ojczyzny: w Brazylii, Ekwadorze, Stanach Zjednoczonych, Ukrainie oraz w Kenii, do której uroczyste posłanie Sióstr miało miejsce w ełckiej katedrze 14 maja 2021 r. podczas Nocy Fatimskiej⁸⁸. W latach 1975-1998 Zgromadzenie prowadziło również *misję milczenia* w Libii, która z powodu rozpoczynającej się wówczas wojny została przerwana⁸⁹. Z uwagi na osobiste doświadczenie misyjne i troski o nie w 2019 r. zapoczątko-

---

⁸⁵ Wypowiedź p. Józef Wierchonia, mieszkańca Ełku. Szczegółowy opis wydarzeń oraz filmowe relacje zawarte są na: <http://benedyktynki.pl/jubileusz-w-elku-pierwsze-relacje/> (dostęp: 28.02.2022).

⁸⁶ Koordynatorem tego wydarzenia była s. dr B. Szymańska OSB, dyrektor COD.

⁸⁷ Por. M. Michalak, *Wkład Sióstr Benedyktynek Misjonarek w dzieło ewangelizacji*, Kraków 2020, s. 165-228.

⁸⁸ Do Kenii zostały posłane Siostry, które przez wiele lat posługiwały w Diecezji Ełckiej: s. E. Strus OSB (notariusz kurii), s. I. Podkowiak OSB (wychowawca w DPS, katecheta przy parafii NSJ w Ełku) oraz s. D. Krajewska OSB (wychowawca w DPS). Relacja z tego wydarzenia: <https://www.zyciezakonne.pl/wiadomosci/kraj/elk-poslanie-trzech-misjonarek-do-kenii-106980/>; <http://benedyktynki.pl/zaproszenie-do-katedry-elckiej-na-nabozenstwo-misyjnego-poslania-do/>; <http://benedyktynki.pl/misjonarka-jest-miloscia-boza-chodzaca-po-swiecie/> (dostęp: 28.02.2022).

⁸⁹ Por. M. Michalak, *Wkład Sióstr...*, dz. cyt., s. 171-174.

wane zostało dzieło Ełckiego Wolontariatu Misyjnego, które przygotowuje młodych ludzi do wyjazdu z posługą w krajach misyjnych⁹⁰.

Siostry Benedyktynki Misjonarki, jak zostało już zasygnalizowane, żyją życiem Kościoła poprzez modlitwę i uczestnictwo w pracach różnych komisji (młodzieżowa, powołaniowa, ochrony małoletnich), rad duszpasterskich i komitetów (papieskich, jubileuszowych, kongresowych) działających w strukturach diecezji ełckiej. Jednym z wyzwań, do jakich zostały zaproszone, jest koordynacja działań rozpoczętego Synodu Biskupów na szczeblu diecezjalnym⁹¹. W ten sposób, angażując swe siły i kompetencje, jeszcze bardziej oddają się Bogu w służbie Kościołowi, współpracując z duchowieństwem i świeckimi dla dobra wszystkich.

Rozwój Zgromadzenia⁹², rozpatrywany w wielu płaszczyznach oraz jego istnienie i posługa w 30-letniej historii diecezji ełckiej zaprezentowanej jedynie ogólnie, nie byłby możliwy bez pomocy łaski udzielonej przez Wszechmocnego. Nowe inicjatywy, podejmowane i realizowane dzieła apostołskie oraz misyjne będące odpowiedzią na potrzeby Kościoła i oczekiwania Boga, są również wynikiem ofiarności poszczególnych Sióstr, zgodnie z wołaniem Patriarchy, „aby we wszystkim Bóg był uwielbiony” (*Reguła św. Benedykta 57,7*). Gwarantem jednak ich jakości – tak ważnej dla otoczenia i samych członkiń wspólnoty zakonnej – jest świadectwo życia, do którego zachęcają słowa – *sui generis* – *Testamentu*, zapisanego na kartach pierwszych *Konstytucji*, obecnie szczególnie aktualnych: „Niech wszystkie Siostry codziennie się modlą i o to się troszczą, aby po wszystkie czasy w Zgromadzeniu panował pokój, jedność i przyjaźń serdeczna w Bogu”⁹³. Tylko wtedy Wspólnota będzie prawdziwym domem i szkołą komunii, dając świadectwo życia, które karmi się Słowem i uwielbia Boga przez modlitwę i każdy rodzaj pracy.

⁹⁰ Za Ełcki Wolontariat Misyjny odpowiada s. D. Topa OSB, wieloletnia misjonarka Ekwadoru.

⁹¹ Do tego zadania została delegowana s. dr B. Szymańska OSB, przełożona Wspólnoty Domu Biskupiego i dyrektor Centrum Oświatowo Dydaktycznego.

⁹² Por. M. Michalak, *Wkład Sióstr*, dz. cyt., s. 229n.

⁹³ *Konstytucje Zgromadzenia Sióstr Misjonarek*, dz. cyt., nr 98.

30 Years of Prayer and Work of the Benedictine Missionary Sisters in the Service of the Church of the Elk Diocese

Summary

The Missionary Benedictine Sisters belong to a large Benedictine family, fulfilling the recommendation of their Founder to glorify God through prayer and every kind of work, known from the words *ora et labora*. The basis for the effectiveness of any action is the Pax Christi – the motto of the Benedictine Order. The Congregation, founded in 1917, has been serving in Elk since 1946, operating an adult and children care home for people with intellectual and physical disabilities, catechizing, and undertaking parish ministry. Since the foundation of the Diocese of Elk – March 25, 1992 – it serves the local Church in the structures of the Bishop's Curia, the Bishop's house and the initiatives undertaken within the Education and Didactics Centre, so that God is glorified in everything (*Rule of St. Benedict*).

Keywords: prayer, work, Benedict, Diocese of Elk, Curia.

Bibliografia

- Benedyktyńskie Sympozjum Jubileuszowe z okazji stulecia powstania i działalności Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek, w Domu Generalnym Zgromadzenia w Otwocku, 23 września 2017 r.: studia i materiały*, opr. A.J. Kalinowska, Otwock 2017.
- Borkowska M., *Czarna owca. Szkic biografii bł. Matki Kolumby Gabriel*, Kraków 1995.
- Carpinello M., Canopi A.M. e alla sua comunità, *Riflessioni su alcune divergenze tra la Regola per vergini di Cesario di Arles e la Regola benedettina*, „Benedictina” 43(1996), s. 251-257.
- Casel O., *Święty Benedykt z Nursji Mąż Ducha*, Kraków 1998.
- Consider you call. A Theology of Monastic Life Today*, pr. zb., London 1978.
- Dębowska M.H., *Koncepcja dojrzałej osobowości według Reguły Świętego Benedykta a idealny obraz siebie Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Lublin 1987 [mps BZSBMO].

- Dębowska M.H., *Subiektywne poczucie zmiany osobowości w okresie intensywnej formacji zakonnej w zgromadzeniach benedyktyńskich*, Lublin 1991 [mps BZSBMO].
- Drogi Opatrzności Bożej w czasie II wojny światowej dla Sióstr Benedyktynek Misjonarek: wspomnienia s. Klara Klementyna Staszczak*, wprowadzenie, oprac. komentarze A.J. Kalinowska, Olsztyn 1998.
- Guzewicz W., *Diecezja ełcka w zarysie (1992-2012)*, Ełk 2012.
- Guzewicz W., *Z dziejów Diecezji Ełckiej 1992-2007*, „Studia Ełckie” 10(2008), s. 163-191.
- Holzherr G., *Reguła benedyktyńska w życiu chrześcijańskim*, tłum. W. Szlenzak, Tyniec 1988.
- Idźcie i głosście – prosto na krzywych liniach: Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek 1917-2017*, red. B.E. Szymańska, D.E. Piaścik, N.D. Nizio, Otwock 2017.
- Jągłowski A., *Historia Zgromadzenia Sióstr Misjonarek św. Benedykta*, t. 1, Olsztyn 1955.
- Jan Paweł II, *O sens ludzkiego przeznaczenia*. Homilia wygłoszona w Nursji 23 marca 1980 r., „Znak” 32(1980), nr 318, s. 1531-1537.
- Jan Paweł II. *Święty, który chodził po naszej ziemi*, red. B.E. Szymańska, Ełk 2014.
- Janiak A.B., *Życie i działalność ks. Antoniego Jągłowskiego*, Lublin 1994 (mps BZSBMO).
- Kalinowska A.J., *Jadwiga Józefa Kulesza (1859-1931) OSB i jej zgromadzenie: działalność opiekuńczo-ekumeniczna*, „Studia Warmińskie” 29(1992), s. 143-152.
- Kalinowska A.J., *Ksiądz Antoni Jągłowski: życie i działalność (1891-1974)*, Olsztyn 2016.
- Kalinowska A.J., *Niedrukowana korespondencja ks. Antoniego Jągłowskiego z Siostrami Benedyktynkami Misjonarkami w latach 1945-1974: na podstawie zbiorów archiwalnych ABMO*, „Studia Elbląskie” 15(2014), s. 33-42.
- Kalinowska A.J., *Placówki Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Czynnych utworzone za życia matki Jadwigi Kuleszy (1859-1931)*, „Studia Elbląskie” 21(2020), s. 91-103.
- Kalinowska A.J., *Prosto na krzywych liniach. Życie i działalność Matki Józefy Jadwigi Kuleszy OSB (1859-1931) Założycielki Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Olsztyn 1996.
- Kalinowska A.J., *Siostry Benedyktyнки Misjonarki w diecezji warmińskiej (1945-1992)*, „Studia Warmińskie” 32(1995), s. 329-341.
- Kalinowska A.J., *Siostry Benedyktyнки Misjonarki wobec przemocy systemów totalitarnych: szkice do historiografii dramatycznych dziejów Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek (1917-1989)*, „Forum Teologiczne” 13(2012), s. 171-185.
- Kalinowska A.J., *Troska Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek o wyższe wykształcenie swoich członkiń: aspekt historyczno-geograficzny*, „Studia Redemptorystowskie” 1(2011), s. 243-270.
- Kalinowska A.J., *Wspólnotowe i indywidualne formy życia konsekrowanego w jubileuszowym roku 25-lecia Diecezji Ełckiej (rys historyczny)*, „Studia Ełckie” 19(2017), nr specjalny, s. 511-519.

- Kanior M., *Historia monastycyzmu chrześcijańskiego. Starożytność (wiek III-XIII)*, t. 1, Kraków 1993.
- Konachowicz C.K., *Humanizm Reguły Świętego Benedykta*, Warszawa 1991 [mps BZSBMO].
- Konstytucje i Dyrektorium Zgromadzenia Sióstr Benedyktyn Misjonarek*, Otwock 1989.
- Konstytucje Zgromadzenia Sióstr Benedyktyn Misjonarek*, Otwock 1986.
- Konstytucje Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Reguły św. Ojca Benedykta*, Łuck 1921 [mps AZSBMO].
- Kowalczyk A.B., *Działalność opiekuńczo – wychowawcza Zgromadzenia Sióstr Benedyktyn Misjonarek w domach dziecka, w latach 1917-1961*, Lublin 1994 [mps AZSBMO].
- Kronika domu zakonnego Sióstr Benedyktyn Misjonarek w Ełku – Dom Biskupi*, Ełk 1992-
- Krukowska L.M., *Testament Świętego Benedykta (RB 72) u podstaw rozwoju wspólnoty w duchu Jego Reguły*, Warszawa 2000 [mps].
- Latak K., *Zakonnicy i życie zakonne na ziemiach dzisiejszej Diecezji Ełckiej*, w: *Przeszłość natchnieniem dla teraźniejszości*, Ełk 1996, s. 325-329.
- Meissner K., *Motyw wiary, a motyw wstąpienia do zakonu*, w: *Słuchaj, módl się pracuj*, pr. zb., Poznań 1988, s. 101-110.
- Michalak S.M., *Wkład Sióstr Benedyktyn Misjonarek w dzieło ewangelizacji*, Kraków 2020.
- Miquel P., *La voie monastique*, Bellefontaine 1986.
- Mnich Benedyktyński, *Misterium życia monastycznego*, tłum. E. Czerny, Kraków 1996.
- Morin D.G., *Ideał monastyczny a życie pierwszych chrześcijan*, tłum. J. Korzonkiewicz, Kraków 1929.
- Penco G., *Spiritualità monastica. Aspetti e momenti*, Praglia 1988.
- Piaścik D.E., *Odrodzenie Zgromadzenia Sióstr Benedyktyn Misjonarek na Ukrainie*, Otwock 2017.
- Pius XII, *Flugens radiatur*. W tysiąc czterechsetną rocznicę świątobliwej śmierci świętego Benedykta, w: *Jan Paweł II o św. Benedykcie. Pisma i przemówienia*, (dodatek), Kraków 1981.
- Sałaćńska K.J., *Historia Zgromadzenia Sióstr Benedyktyn Misjonarek*, Otwock 2000 [mps AZSBMO].
- Sauter B., *Kolloquien über die heilige Regel*, Freiburg im Breisgau 1907.
- Semenowicz E., *Historia Diecezji Ełckiej*, w: *Jan Paweł II. Święty który chodził po naszej ziemi*, red. E. Szymańska, Ełk 2014, s. 15-16.
- Siła wielkich Polaków: 100 lat posługi Benedyktyn Misjonarek w budowaniu pozytywnego wizerunku Polski na Ukrainie 1917-2017*, red. B.E. Szymańska, D.E. Piaścik, Otwock 2017.
- Strękowski S., *Zgromadzenia zakonne w Diecezji Ełckiej w latach 1992-2012*, w: *„Przeszłość jest to dziś, tylko cokolwiek dalej”*. 20 rocznica powstania Diecezji Ełckiej, Ełk 2012, s. 209-225.
- Szymańska B.E., *Koncepcja wspólnoty w Regule dla dziewic św. Cezarego z Arles i Regule św. Benedykta z Nursji, realizowana w Konstytucjach Zgromadzenia Sióstr Benedyktyn Misjonarek*, Lublin 2002 [mps BZSBMO].

- The Rule of Saint Benedict, A commentary by the right Rev. P. Delatte, Calrobe [b.r.w.].*
- Topa D.B., *Monastyczne pojęcie świata według Reguły św. Benedykta w konfrontacji z dokumentami Soboru Watykańskiego II*, Warszawa 1992 [mps BZSBMO].
- Vest N., *Preferring Christ. A devotional commentary and workbook on the Rule of St. Benedict*, St. Andrew's Abbey Valyermo 1993.
- Vogüé A. de, *Les Règles monastiques anciennes (400-700)*, Brepols 1985.
- W Bożej obecności. Jadwiga Józefa Kulesza OSB 1859-1931*, oprac. T.M. Wolska, Kraków 2018.
- Waal E. De, *Szukanie Boga. Droga św. Benedykta*, tłum. J. Konowalik, T. Lubowiecka, M. Skwarnicki, Kraków 1999.
- Wiśniecka M.R., *Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Świętego Benedykta i jego działalność w latach 1917-1945*, Lublin 1968 [mps BZSBMO].
- Wolska T.M., *Matka Jadwiga Józefa Kulesza 1859-1931, Założycielka Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek*, Otwock 2017.
- Wolska T.M., *Matka Jadwiga Józefa Kulesza OSB 1859-1931*, Kraków 2018.